

CRI(2021)28
VERSION TURQUE
TURKISH VERSION

ANTİSEMİTİZMİ ÖNLEME VE ANTİSEMİTİZM İLE MÜCADELE İLE İLGİLİ

(GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ) 9 NOLU ECRI GENEL POLİTİKA TAVSİYE KARARI

1 TEMMUZ 2021'DE KABUL EDİLMİŞTİR

Strasbourg, 14 Eylül 2021

Bu belgenin bir çeviri metni olduğuna dikkatinizi çekmek isteriz. Tereddüt halinde, İngilizce ve Fransızca dillerindeki özgün metinlere müracaat edilmelidir.

İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu (ECRI) tarafından yayınlanmıştır
Avrupa Konseyi- 2021
Strasbourg'da basılmıştır.

I. Giriş

İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu,
Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi'ni dikkate alarak;

Her Türlü İrk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme'yi dikkate alarak;

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve bilhassa Sözleşmenin 14. Maddesini dikkate alarak;

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin ayrımcılığı genel olarak yasaklayan bir madde içeren 12 Nolu Protokolü'nü dikkate alarak;

Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi'nin bilişim sistemleri aracılığıyla işlenen ırkçı ve yabancı düşmanı eylemlerin suç haline getirilmesine ilişkin Ek Protokolü'nü dikkate alarak;

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Birliği Adalet Divanı ve ulusal mahkemelerin, Holokost'un inkar edilmesi, çarpıtılması, küçültülmesi, onaylanması ve örneğin kurbanları suçlayarak meşrulaştırılması da dahil olmak üzere antisemitizm ve nefret söylemine teşvik ile ilgili içtihatını dikkate alarak;

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadele ile ilgili 1 Nolu; Eşitlik kurumlarının ulusal düzeyde ırkçılıkla ve hoşgörüsüzlükle mücadele etmesi ile ilgili (gözden geçirilmiş) 2 Nolu; İnternet üzerinden ırkçı, yabancı düşmanı ve antisemitist materyalin yayılması ile mücadele ile ilgili 6 Nolu; İrkçılık ve ırka dayalı ayrımcılıkla mücadelede ulusal yasalar ile ilgili 7 Nolu; İrkçılık ve ayrımcılıkla eğitimde ve eğitim yoluyla mücadele ile ilgili 10 Nolu; İrkçılık ve ırka dayalı ayrımcılıkla spor alanında mücadele ile ilgili 12 Nolu; Nefret söylemiyle mücadele ile ilgili 15 Nolu ECRI Genel Politika Tavsiye Kararları'nı hatırlayarak;

Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin Avrupa'da antisemitizmle mücadelede kararlılığın yenilenmesine dair 2106 (2016) sayılı Kararını ve Meclisin Yahudi kültürel mirasının korunmasına dair 2309 (2019) sayılı Kararını dikkate alarak;

Avrupa Parlamentosu'nun antisemitizmle mücadeleye dair 1 Haziran 2017 tarihli Kararı; Avrupa Birliği Konseyi'nin belirli ırkçılık ve yabancı düşmanlığı formları ve ifadeleriyle ceza kanunu yoluyla mücadeleye dair 2008/913/JHA sayılı Çerçeve Kararı; Avrupa Birliği Konseyi'nin antisemitizm ile mücadele ve Avrupa'daki Yahudi cemaatlerinin ve kurumlarının daha iyi korunması için ortak bir güvenlik yaklaşımının geliştirilmesine dair 15213/18 sayılı Bildirisi; Avrupa Birliği Konseyi'nin antisemitizm ile mücadelenin politika alanlarında yaygınlaştırılmasına dair 13637/20 sayılı Bildirisi ve Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı'nın antisemitizmle mücadele alanındaki çalışmasını dikkate alarak;

2004 AGİT Berlin Antisemitizm Konferansı'nın 10. yıldönümünü takiben AGİT İsviçre Dönem Başkanlığı'nın 12-13 Kasım 2014 Kararlarını ve Antisemitizmle Mücadele Çabalarının Artırılmasına dair AGİT 2014 Basel Bildirisi'ni hatırlayarak;

Birleşmiş Milletler Özel Raportörü'nün din ve inanç özgürlüğü hakkındaki 20 Eylül 2019 tarihli Antisemitizm raporunu kaydederek;

2007 Birleşmiş Milletler 61/255 sayılı Genel Kurul Kararı; 2015 Birleşmiş Milletler Şiddet İçeren Aşırı Uç Görüşlerin Önlenmesine ilişkin Eylem Planı; 2019 Birleşmiş Milletler Dini Mekanların Korunmasına Yönelik Eylem Planı ve 2019 Birleşmiş Milletler Nefret Söylemine dair Eylem Planı'nı kaydederek;

Uluslararası Holokost Anma Birliği'nin (IHRA) çalışmalarını ve bilhassa 2000 Stokholm Uluslararası Holokost Forumu Bildirisi'ni, 2013 Holokost'un İnkarı ve Çarpıtılması Tanımı; 2016 Antisemitizm Tanımı ve IHRA'nın Antisemitizm Tanımı'na dair ECRI Görüşünü (2020) hatırlayarak;¹

Antisemitizm ile Eğitim Yoluyla Mücadele: Politika Belirleyiciler için Kılavuz İlkeler başlıklı 2018 UNESCO-AGİT/ODIHR (Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi) kılavuzunu hatırlayarak; Bazı Avrupa Konseyi'ne üye devletlerde antisemitizmle mücadele için ulusal koordinatörlerin ve danışmanların atanmasının yanı sıra Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği, AGİT ve Birleşmiş Milletler bünyesinde bu soruna yönelik özel bir temsilci, koordinatör ya da odak noktasının atanmasını kaydederek;

Siyasal partilerin öz-düzenleme araçlarında yer alan ilkeleri hatırlayarak;

Avrupa tarihinden kalan mirasın, geçmişi, her türlü ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlük tezahürüne karşı uyanık kalarak ve bunlara aktif bir şekilde karşı çıkarak hatırlama görevi olduğunu akılda tutarak;

Holokost sırasında Yahudilere yönelik sistematik işkence ve imha kurbanlarının yanı sıra İkinci Dünya Savaşı sırasında diğer ırkçı ve homofobik işkence ve imha politikaları kurbanlarının anısına saygı göstererek;

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından totaliter rejimler altında cinayet ve işkenceye maruz kalan Yahudi kurbanların yanı sıra bu politikaların diğer kurbanlarına saygı göstererek;

¹ Bakınız Ek No. 1 (ECRI'nin Görüşü, 2020) ve Ek No. 2 (IHRA Antisemitizm Tanımı, 2016).

Bu bağlamda Avrupa Konseyi'nin İkinci Dünya Savaşı'nın dehşetinin ardından Avrupa'nın etrafında yeniden inşa edildiği ortak ve adil değerleri -özellikle de insan haklarının korunmasını ve geliştirilmesini savunmak ve teşvik etmek için kurulduğunu vurgulayarak;

İrkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlükle mücadelenin insan haklarının korunması ve teşvik edilmesine dayandığını ve bunun bir parçası olduğunu hatırlayarak;

Antisemitizmle mücadelenin, antisemitizmin özgüllüklerini dikkate alan eylemler gerektirmekle birlikte, ırkçılık ve hoşgörüsüzlükle mücadelenin ayrılmaz ve esas bileşeni olduğuna derinden inanarak;

Yahudilere yönelik nefret ve işkencenin Avrupa'da yüzyıllar boyunca sürdüğünü kaydederek;

Avrupa Konseyi'ne üye birçok devlette antisemitizmin arttığını gözlemleyerek ve bu artışın aynı zamanda çağdaş antisemitizm biçimleri ve antisemitist nefretin internet aracılığıyla yayılmasıyla karakterize olduğunu vurgulayarak;

Kadınlara, özellikle de kamusal hayatta aktif olan ya da kendini Ortodoks Yahudi olarak tanımlayan kadınlara karşı artan toplumsal cinsiyete dayalı antisemit taciz eğilimini kaygıyla not ederek;

ECRI'nin 2004'te 9 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı'nı ilk kez yayınlamasından bu yana Yahudilere ve Yahudi kurumlarına yönelik terrorist saldırıların ve diğer şiddet biçimlerinin çarpıcı bir şekilde arttığını ve bunların farklı ideolojiler ve siyasi ve dini alanlardan kaynaklandığını ve nüfuslarını zarara karşı hiçbir ayırım gözetmeden korumanın devletlerin sorumluluğu olduğunu gözlemleyerek;

Bu tezahürlerin, Orta Doğu'daki durum gibi dünyadaki güncel gelişmeleri de yakından takip ettiğini kaydederek;

Bu tezahürlerin sadece aşırılık yanlısı grupların eylemleri olmadığını, okullar da dahil olmak üzere giderek daha fazla yerde vaka-yı adıyla algılanan ana akım olaylar olduğunun altını çizerek;

Güncel antisemitizm tezahürlerinde Nazi dönemine ait sembollerin ve Holokost göndermelerinin sıkça kullanıldığını gözlemleyerek;

Bu tezahürlerin farklı sosyal ve ideolojik gruplardan ve toplumun farklı kesimlerinden kaynaklandığını vurgulayarak;

İnternetin antisemitizmi yaymak için giderek daha fazla bir araç olarak kullanıldığını ve sosyal ağların platformlarının bu tehlikeli şekilde kötüye kullanılmasını engellemek üzere etkili önlemler alamadıklarını kaydederek;

Bazı Avrupa toplumlarında ırkçılık ve dışlanma mağdurlarının bazen bizzat antisemitizmin failleri haline geldiklerini gözlemleyerek;

Birçok ülkede antisemitizmin, çağdaş biçimleri de dahil olmak üzere sadece aşırı sağ partiler değil aynı zamanda belirli ana akım partiler de dahil olmak üzere bazı siyasi partiler ve liderler tarafından alenen ya da üstü örtülü bir şekilde desteklenmeye devam ettiğini kaydederek;

Politikacılar ve diğer yurttaşlar arasındaki Yahudi nüfusu algılarının bazen kasıtsız antisemitik imalar içerdiğini, bunun da bu fikirlerin yaygınlaşma tehlikesinin altını çizdiğin kaydederek;

Bu olaylara verilecek uygun karşılığın ancak Avrupa toplumlarındaki, farklı cemaat temsilcileri, dini liderler, sivil toplum kuruluşları ve başta eğitim, kültür ve siyaset alanında faaliyet gösterenler olmak üzere diğer temel kurumlar dahil tüm ilgili aktörlerin ortak çabalarıyla geliştirilebileceğine inanarak;

Antisemitizmle mücadele çabalarının, ırka dayalı ayrımcılığın yanı sıra ırkçı nefret ve şiddeti kışkırtmaya karşı hükümlere özel vurgu yapılarak, ırkçılık ve ırka dayalı ayrımcılığa karşı yasal hükümlerin tüm failler açısından ve tüm kurbanlar yararına eksiksiz bir şekilde uygulanmasını kapsaması gerektiğini vurgulayarak;

Ayrıca bu çabaların, yerel ve ulusal düzeylerde, farklı kültürel, etnik ve dini cemaatler arasındaki diyalog ve işbirliği dahil olmak üzere toplumun farklı kesimleri arasındaki diyalog ve işbirliğinin teşvik edilmesini de içermesi gerektiğine inanarak;

Hoşgörü ve insan haklarına saygının teşvik edilmesinde ve dolayısıyla antisemitizm ile mücadelede eğitimin, özellikle de Holokost hakkındaki eğitimin rolünü güçlü bir şekilde vurgulayarak;

Hükümetlerin, eğitim sistemlerinin öğrencilerin antisemitizm ve diğer önyargı biçimlerine karşı direnç oluşturmalarını sağlayarak antisemitizmle eğitim yoluyla proaktif bir şekilde mücadele etmeleri ve antisemitizm örneklerine eğitim alanında etkili bir karşılık vermeleri gerektiğinin altını çizerek;

Antisemitizmle mücadele ile ilgili 9 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı'nı, kuruluşunun 25. yıldönümü vesilesiyle hazırladığı Etkili Eşitliğe Giden Yol Haritası doğrultusunda yenilemeye karar verdi.

II. Arka Plan ve Bağlam

Genel Yorum

1. Kamusal alandaki antisemitizm tezahürlerini önlemek ve bunlara karşı koymak ECRI'nin görevi ve bu Genel Politika Tavsiye Kararı'nın (GPTK) amacıdır. Bu bağlamda, her ne kadar ECRI GPTK'leri Avrupa Konseyi'ne üye devletlerin yetkili makamlarına yönelik olsalar da antisemitizmi önleme ve onunla mücadele etmenin toplumun tüm üyelerinin bir sorumluluğu olarak anlaşılması gerektiğini vurgulamak önemlidir.
2. Bu tezahürler Holokost ve tehditlerin inkarı ve çarpıtılması dahil olmak üzere ayrımcılık ve nefret söyleminin yanı sıra şiddet eylemlerini içerirler. Antisemitik saldırılar Yahudi mezarlıkları, anıtları ve sinagoglarına yönelik saygısızlıklardan, kamusal alanda dahi Yahudilere ve Yahudi olduğuna inanılan kişilere (kipa gibi Yahudi dininin görünür işaretlerini taşıyan kişiler özellikle savunmasızdır) yönelik fiziksel saldırılara, cinayetlere ve ölümcül terör saldırılarına dek uzanır.
3. Antisemitik eylemlerin faillerinin geniş bir yelpazesi vardır. Bunlar neo-Nazileri, aşırı sağcılar, dini aşırılık yanlılarını, özellikle şiddet yanlısı İslamcıların² yanı sıra aşırı solcuları³ kapsar. ECRI çeşitli vesilelerle II. Dünya Savaşı'nın işbirlikçi rejimlerini ve onların icraatlarını, bazı durumlarda işgal hükümetlerinin Holokost mekanizmasındaki suç ortaklığı da dahil olmak üzere, yeniden saygınlığa kavuşturma veya bunları önemsizleştirme yönünde giderek artan girişimler olduğunu da kaydetmiştir.

Tarihsel Gelişme ve Antisemitizm⁴

4. Yahudilere yönelik nefret Avrupa'da antik dönemde ortaya çıkan ve Hıristiyanlıktaki gelişmelerle de bağlantılı olan, asırlara dayanan bir sorundur. Karmaşık bir ırkçılık şekli olan antisemitizmin modern çağdaki kökleri 19. yüzyılın ikinci yarısına uzanır. O dönemde Avrupa'da gelişen, doğal olayları kategorize etme ve tipolojik bir şekilde ele alma yönündeki eğilim insanlara ve onların toplumlarına ve kültürlerine giderek daha fazla uygulanıyordu.⁵ "Semitizm" kavramının kendisi, Yahudi halkını suçlamak ve aynı zamanda sol ve liberal hareketleri çoğunluğun değerlerine ve siyasi hayatına aykırı oldukları iddia edilen Yahudilerle ilişkilendirerek damgalamak için nefret ve politikalarına sözde bilimsel bir temel geliştirmiş olanlar tarafından daha önceki dil terminolojisine dayandırılarak ortaya atılmış, o dönemden kalma ırkçı bir icattır. Bu kavram ırkçı teorilere dayandırılmış ve bütün Yahudi halkının asıl milliyetleri, kültürleri, sosyal sınıfları, dilleri ve diğer faktörlerden bağımsız olarak paylaştığı değişmez karakter özelliklerine ait nosyonlar içerir. Böylelikle kavram dışardan, yükselmekte olan siyasi "söylemde ve ırk"⁶ ve ırk hiyerarşileri çerçevesinde kullanılacak olan statik ve biyolojiye dayalı bir "Yahudi" kategorisi tanımlamaya ve dayatmaya kalkışmıştır.
5. Bu süreç Yahudi karşıtı nefret tarihinde de önemli bir noktaya işaret etti. Antisemitizm artık Yahudi dinine duyulan nefretle sınırlı kalmayıp icat edilmiş bir "semitik ırk" aracılığıyla yaygınlaştırıldı. Ortaçağ ve erken modern dönem Avrupası'nda Yahudiler esas olarak, dinleri nedeniyle, örneğin ilahı öldürme suçlamaları ya da kan iftirası gibi batıl inançlara dayanarak ayrımcılığa uğruyor, marjinalleştiriliyor ve nefret ve şiddete maruz kalıyorlardı. Ancak Avrupa'da bulunduğu bölgeye bağlı olarak Hıristiyanlık ya da Müslümanlık'a geçen

² ECRI bunun hiçbir şekilde Müslümanlara karşı önyargı, ayrımcılık veya nefretin meşrulaştırılması şeklinde yanlış anlaşılması ya da yanlış yorumlanması gerektiğini kuvvetle vurgular (ayrıca bkz. ECRI 5 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı).

³ Bkz ECRI Yıllık Raporu 2015: § 24 ve ECRI Yıllık Raporu 2019: § 14.

⁴ ⁴ *Bir imla notu:* ECRI "antisemitizm" kelimesini arada tire olmadan yazıyor. Tire kullanmak karşı çıkılabilecek bir "semitizm" olduğuna işaret eder. Oysa "semitizm" kavramı Yahudi halkına duydukları nefret için yeni bir temel geliştirmek isteyenler tarafından ortaya atılmış ırkçı bir icattır (bkz. asıl metin).

⁵ Ayrıca bkz: ECRI (2019): Tarih Giriş i(ECRI'nin 25. Yıldönümü için hazırlanmış)

⁶ Bütün insanlar aynı türlere ait oldukları için ECRI farklı "ırklar"ın varlığına dayanan teorileri reddeder (Ayrıca bkz. ECRI 7 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı, Dipnot 1).

bir Yahudi dini nedeniyle, en azından teorik olarak, artık bu tür hoşgörüsüzlüklere maruz kalmazdı.

6. "Semitizm" in icat edilmesiyle artık antisemitler tarafından sorun olarak görülen sadece din değil, önceden belirlenmiş ve kalıtsal olduğuna inandıkları ve söz konusu bireyler tarafından değiştirilemeyecek olan bir şeydi. Bunun sonucunda, örneğin Nasyonal Sosyalist (Nazi) rejim aileleri Hıristiyan olan Yahudi kökenli kişileri de katletti. Yahudi karşıtı nefret propagandası yapanlara göre "Semitizm" "Yahudilik" in yerini almıştı, ya da daha basit bir dille söylemek gerekirse; "kan dinin yerini almıştı".
7. Antisemitizm çeşitli şekillerde bir zehir ya da bir virüs olarak tanımlanmıştır. Antisemitizm alternatif olarak adeta Yahudiler hakkında binlerce yıldır sürekli doldurulan ve bazen kasıtsız bazen de kasıtlı olarak çekilebilen bir negatif düşünceler rezervuarı barındırıyor gibi de görülebilir. Bu işlem Yahudiler hakkındaki klişeler toplumda kapitalizmin işleyişi ya da İsrail-Filistin çatışması gibi kaygılarla kesiştiği zaman gerçekleşebilir. Dolayısıyla bu fikirler kaygılara basit ve ikna edici bir yanıt sağlayabilir.

Çağdaş Antisemitizm Biçimleri

8. Çağdaş antisemitizm biçimleri Yahudi halkına karşı geleneksel önyargı biçimlerinden farklı olabilir ama her iki biçim paralel olarak da var olabilir. Günümüzde antisemitizm İsrail'e yönelik bazı temelsiz eleştirilerle de ifade edilebilmektedir. Örneğin Yahudilerin ulusal bir vatan haklarını inkar etmek, İsrail devletini diğer devletlerden farklı bir davranış standardına tabi tutmak, İsrail devletini şeytanlaştırmak, İsrail devletini ve halkını özü itibarıyla kötü ve ırkçı görmek antisemitik olarak değerlendirilebilir. Ancak ECRI, İsrail ve İsrail'in özellikle Filistin halkına yönelik politikaları ve İsrail'in Filistin topraklarını işgali bağlamında yapılacak meşru eleştirileri bastırmaya, ya da antisemitik olarak damgalamaya yönelik her türlü girişimin antisemitizmle mücadele çabalarını tehlikeye atacağını ve bu nedenle reddedilmesi gerektiğini kuvvetle vurgular.⁷
9. Her ne kadar İsrail karşıtı söylem anti-Siyonist gruplardan da gelse de ECRI anti-Siyonizmin basitçe antisemitizm ile bir tutulamayacağını belirtir. Siyonizm 19. yüzyılın sonunda Avrupa'da artan antisemitizme bir yanıt olarak kurulan ve Yahudi azınlıkların siyasi kurtuluşunu ve bir Yahudi ulus devleti kurmayı hedefleyen bir Yahudi ulusal siyasi hareketidir. Atalarının topraklarında her zaman bir Yahudi varlığı olmuştur ve bir halk olarak geri dönme özelemleri günlük dini ritüellerinin önemli bir kısmını oluşturmuştur. 1948'de BM Filistin Paylaşım Planı doğrultusunda oluşturulan İsrail Devleti'nin kurulmasıyla nihayet bu hedefe ulaşılmıştır. Anti-Siyonizm bu harekete ve Yahudi milliyetçiliğine muhalefettir. Siyonizm fikrine muhalefet eden farklı siyasi ve dini Yahudi grupları da olmuş ve olmaya devam etmiştir. Ancak günümüz antisemitizminin bir ırkçılık biçimi olarak değil de tamamen siyasi bir görüşmüş gibi görünmek için anti-Siyonizm ile kamufle edilebileceği gözardı edilemez. Bu, örneğin bizzat milliyetçilik ve ulus-devlet karşıtları arasında değil, bir tek Yahudi ulus-devletine karşı olanlar arasında görülebilir. Bu durumda Yahudilere ve onların ulusal isteklerine farklı muamele yapılması ve Yahudi halkının onlara başka standartlar uygulanmak üzere seçilip ayrılması antisemitizm biçimlerini oluşturur. ECRI, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin "İsrail'i ortadan kaldırma çağrıları da dahil olmak üzere İsrail'in varolma hakkını gayri meşrulaştırma girişimlerini" çağdaş antisemitizm tezahürleri olarak nitelediğini belirtir.⁸
10. Ne anti-Siyonizm ne de antisemitizm yekpare görüşler olmayıp çoğunlukla çelişkili ve heterojen pozisyonlar içerirler. Bu iki fenomen arasında net bir çizginin olmadığı yaygın olarak kabul edilir. Bununla birlikte anti-Siyonistler illa antisemitik olmazken antisemitlerin büyük bir çoğunluğunun aynı zamanda anti-Siyonist olduğu belirtilebilir. Bu bakımdan, bu Genel Politika Tavsiye Kararı'nın niyeti Avrupa Konseyi'ne üye devletlerin hükümetlerinin

⁷ IHRA'nın Antisemitizm Tanımı'na dair ECRI'nin Görüşü (2020): § 7.

⁸ Bkz.: BM Genel Sekreteri'nin Irkçılıkla ve Ayrımcılıkla Mücadelede Eğitimin Gücü'ne dair Üst-Düzyer Etkinlik: anti-Semitizm Vakası (2018) hakkındaki görüşü. Ayrıca bkz.: BM Özel Raportörü'nün din ve inanç özgürlüğü hakkındaki görüşü (2019): § 17.

anti-Siyonizm ile antisemitizmin örtüşen bölümleriyle daha etkili bir şekilde mücadele etmelerini teşvik etmek ve bunu yapabilmelerini sağlamaktır. Spesifik yorumların ya da ifadelerin sadece anti-Siyonist mi yoksa aynı zamanda da antisemitik mi olduklarını değerlendirmek için bu yorum ve ifadelere daha geniş bağlamlarında bakmak gerekir (örneğin kim tarafından, neden, ne zaman, nasıl, nerede ve hangi dinleyici kitlesine söylendiği). Bu yaklaşım, örneğin Uluslararası Holokost Anma Birliği'nin (IHRA) Antisemitizm Tanımı'nda da yansıtılmıştır.

11. Bu bağlamda Batı Avrupa ve başka yerlerde bazı radikal İslamcılarının göçmen topluluklarının üyeleri üzerinde yarattıkları ve sadece bunlarla da sınırlı olmayan etkinin bir sonucu olarak artan antisemitizm de endişe konusudur.⁹ ECRI izleme çalışmaları sırasında Orta Doğu'nun çatışmalı bölgelerinde yaşanan her yeni şiddet olayının ertesinde ne zaman gerilim yükselse Avrupa'da tüm Yahudilere karşı kapsamlı genellemelerin ve antisemitik şiddetin arttığını gözlemlemiştir.¹⁰ ECRI, İsrail'in eylemlerine, - İsrail devleti herhangi bir devletle aynı standartlarda ele alındığı sürece- yönelik meşru eleştirilerle kamu oyununda Yahudi halkına yöneltilen genel ırkçılık ve nefret ifadesi arasında ayırım yapma gereğine genellikle yetersiz vurgu yapıldığına defalarca dikkat çekmiştir.¹¹ Bu tür ırkçı söylemler ve eylemler kamuoyu önünde genellikle yetersiz düzeyde kınanmıştır. ECRI, aynı zamanda Yahudi şahıslara ve mülklerine yapılan saldırıların İsrail hükümetinin politikaları veya eylemlerine karşı haklı tepkiler olarak değerlendirilebileceği yolundaki yaygın görüşe dair kaygılarını da ifade etmiştir.¹² ECRI antisemitik ırkçılığa yönelik bu göz yumma ve dolaylı desteğin şiddetle kınanması ve önlenmesi gerektiğinin altını çizerek.
12. Çağdaş antisemitizm biçimi örnekleri geleneksel klişeleri ve komplo teorilerini kapsayabilir ama bunları günümüzün modern olaylarına uygular. Bu "Yahudileri" uluslararası finans sistemini, küresel yönetim yapılarını, medyayı, devlet kurumlarını kontrol etmek ya da bunlara zarar vermekle, savaş ve silahlı çatışmalara neden olmakla, kasti olarak hastalık yaymakla ya da çeşitli başka kıyamet senaryolarındaki "gizli el" olmakla suçlamak gibi örnekleri kapsar. Bu yaklaşım, Covid-19 salgını bağlamında antisemitik komplo teorilerinin, özellikle sosyal medya aracılığıyla yayılması ile yeniden görünür hale geldi.
13. Antisemitizm, bir ırkçılık şekli olmakla birlikte kendine özgü başka unsurlarla da karakterize olur. Antisemitizm ortak bir insanlığın varlığını reddeden ve bunun yerine insanları genellikle eşit olarak görülmemeyen farklı "ırksal" kategorilere ayıran standart ırkçı dünya görüşünü paylaşır. "Biz" ve "onlar" arasında, ırkçılığın doğasında bulunan, aşılması mümkün olmayan duvarlar kavramı antisemitizmde de vardır. Ancak antisemitizm neredeyse her zaman Yahudilere belirli uğursuz anlamlar ve gizli güçler atfeden komplo teorileriyle de karakterize olur. Bu anlamda, antisemitizm "öteki"nin doğal olarak aşağı tasvir edildiği ırkçı klişelerden sapma gösterir. Bunun aksine antisemitik önyargı sıklıkla, Yahudilerin sahip olduğu ve Yahudi olmayanlara karşı kullandıklarından şüphelenilen üstün özel güçler (siyasi, finansal, küresel ağlar oluşturma) varsayımına dayanır. Bu asırlık klişeler Yahudilere karşı korku ve nefreti kışkırtmak için kullanılır ve farklı zamanlarda ve özellikle kriz anlarında esnek bir şekilde harekete geçirilebilirler. Antisemitizm bir yandan grift bir kızgınlık silsilesini yansıtır birbiriyle kesişimli bir ırkçılık biçimi örneği olurken diğer yandan da sadece bir ırkçılık biçimi değildir. Yahudilik bağlama bağlı olarak, sosyal statü (zenginlik, eğitim), meslek geçmişi (akademisyenler, sanatçılar, bankacılar) ya da politik ideoloji (liberalizm, sosyalizm) gibi diğer kimlik işaretleriyle bağlantılı olarak şeytanlaştırılır ve bu da her an kullanılabilen komplo teorilerini beslemek için gereken bağlantıyı rahatlıkla sağlar. Komplo teorilerinin tipik özelliği olduğu üzere

⁹ Örneğin bkz.: ECRI 2014 Yıllık Raporu: § 13; ECRI 2015 Yıllık Raporu: § 24. Ancak, ECRI bunun hiçbir şekilde Müslümanlara karşı önyargı, ayrımcılık ve nefretin meşrulaştırılması olarak anlaşılması ve yorumlanmaması gerektiğini bir kere daha kuvvetle vurgular. (Ayrıca bkz ECRI 5Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı).

¹⁰ Bakınız, örneğin: ECRI Yıllık Raporu 2014: § 13; ECRI Yıllık Raporu 2018: § 16.

¹¹ ECRI 2014 Yıllık Raporu: § 13; ECRI 2016 Yıllık Raporu: § 21; ECRI 2017 Yıllık Raporu 2017: § 16.

¹² ECRI 2018 Yıllık Raporu: § 16.

farklı suçlamaların bir noktada birbirleriyle çelişmesi (örneğin Yahudilerin “küresel finansı kontrol etmesi” ve Yahudilerin “komünizm ustası” olması) önemsiz hale gelir.

14. ECRI Yahudi kadınlarına özellikle çevrimiçi ortamda, toplumsal cinsiyetleri ve dinlerine dayanarak yapılan tacizin artığını kaydeder. Kadın politikacılar ve toplum hayatında aktif olan kadınlar hedef alınıyor, istismar ediliyor ve şiddetle tehdit ediliyor ve Ortodoks kadınlar gözle görülür bir şekilde fiziksel saldırıya uğruyor.
15. Bir başka rahatsız edici çağdaş antisemitizm biçimi örneği de Avrupa’da, tarihsel Holokost gerçeklerinin kötü niyetle tahrif edilmesi ve bazı durumlarda Nazi yanlısı partilerin rehabilitasyonu dahil olmak üzere Holokost’un inkarı ve çarpıtılmasının yeniden canlanmasıdır.

Holokost’un İnkarı ve Çarpıtılması

16. Holokost gerçeğini inkar etme ve kasten çarpıtma girişimleri Nasyonal Sosyalistlerin ve onların işbirlikçilerinin suçlarını azaltmaya, Nazizm ve antisemitizmi rehabilite etmeye, kurbanların ve ailelerinin yaşadığı travmayı devam ettirmeye, onların kurban olarak kimliklerini inkar etmeye ve soykırıma ve insanlığa karşı işlenen suçlara davetiye çıkaran ideolojileri teşvik etmeye çalışır.
17. ECRI Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin Holokost’un inkarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi tarafından korunmadığını karara bağladığını kaydeder. Mahkemeye taşınan ve başvuru sahiplerinin ifade özgürlüğü haklarının tehlikeye atıldığını ileri sürdükleri birçok davanın birinde mahkeme, başvuru sahibinin Yahudileri ve maruz kaldıkları zulmü karalamak için kasıtlı olarak gerçek dışı beyanlarda bulunduğuna hükmetti.¹³
18. ECRI aynı zamanda BM Genel Kurulu’nun Holokost’un her türlü inkarını hiçbir çekince olmadan kınadığını ve bütün üye devletleri, tarihsel bir olay olarak Holokost’un tamamen ya da kısmen inkarını ya da bu amaçla yapılacak her türlü faaliyeti kayıtsız şartsız reddetmeye çağırdığını kaydeder.¹⁴
19. ECRI ayrıca 2003 Avrupa Konseyi Siber Suç Sözleşmesi Ek Protokolü’nün Taraf Devletlerin, suçun çevrim içi nefret, ayrımcılık ya da şiddeti kışkırtma niyetiyle işlenmesi halinde, Holokost’un inkarını kovuşturmalarını gerektirdiğini ve 2008 Avrupa Birliği Çerçeve Kararı’nın ilgili üye devletlerin nefret söylemini, inkara alenen göz yumulmasını, Holokost da dahil olmak üzere soykırım suçlarının büyük ölçüde önemsizleştirilmesini ceza gerektiren suçlar olarak cezalandırmaları gerektiğini kaydeder.¹⁵ Bu bağlamda ECRI kendi 7, 9 (2004) ve 15 sayılı Genel Politika Tavsiye Kararlarına da gönderme yapar.
20. ECRI 2013’te IHRA’ya üye devletlerin üzerinde mutabık oldukları ve çarpıtmanın ortaya çıktığı bağlamları ortaya koyan ve terimlerle ne denilmek istendiğine açıklık getiren IHRA’nın Holokost’un İnkarı ve Çarpıtılması Tanımını memnuniyetle karşılar.¹⁶

Holokost’u Anma

21. Avrupa Konseyi İkinci Dünya Savaşı felaketinin ertesinde ortak ve adil değerleri savunmak ve teşvik etmek, özellikle de insan haklarını korumak ve teşvik etmek üzere kuruldu.
22. Bu nedenle, Nazi rejiminin Avrupa’yı fethetme girişiminin esas unsuru olarak Yahudi cemaatlerinin planlı olarak katledilmesi ve yok edilmesini anmak, Avrupa’daki uzun Yahudi hayatı geleneğinin tanığı olan Yahudi miras alanlarını korumak ve muhafaza etmek bütün Avrupa Konseyi’ne üye devletlerin görevidir.

¹³ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, *Pastörs v. Germany* (ECtHR 2019, no. 55225/14).

¹⁴ BM I 61/255 sayılı Genel Kurul Kararı (2007).

¹⁵ AB Konseyi’nin belirli ırkçılık ve yabancı düşmanlığı biçimleri ve ifadeleriyle ceza hukuku aracılığıyla mücadele etmeye dair 2008/913/JHA sayılı ve 28 Kasım 2008 tarihli Çerçeve Kararı

¹⁶ Ayrıca bkz. IHRA (2021): Holokost Çarpıtılmasını Tanımak ve Onunla Mücadele Etmek - Politika Belirleyiciler ve Karar vericiler için Tavsiyeler.

23. Bu görev Avrupa Konseyi Genel Sekreter Yardımcısı'nın, 19 Ocak 2020'de IHRA Bakanlar Konferansı'na hitaben yaptığı konuşmada "ECRI bu belaya karşı kararlı tavır almak gerektiği konusuna uzun süredir dikkat çekiyor... Anmak önemlidir. Bu milyonlarca Holokost kurbanına duyulan saygının bir ifadesidir. Bunu yapmak kendi onurumuzu korumak için şarttır. Anmak kötülüğün doğuşunu, geri gelme potansiyelini ve demokrasilerimizin kırılganlığını anlamamıza yardım ettiği için de önemlidir. Anmak istikrar ve barış için, Avrupa'da bir arada yaşamak için esastır," sözleriyle hatırlatıldı.
24. ECRI özellikle 1 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı'nda ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlüğün çeşitli tezahürleriyle engellemek amacıyla öğretmenlerin kültürel anlayış konusunda eğitim alması gerektiğine dikkat çekmiş ve 9 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı'nda (2004) Holokost sırasında Yahudilerin sistematik bir şekilde işkence görmesi ve imha edilmesinin yanı sıra İkinci Dünya Savaşı sırasında diğer ırkçı zulüm ve imha kurbanlarının anısına saygı duyulması gerektiğini belirtmiştir.

III. Tavsiyeler

ECRI antisemitizm düzeylerinin ve tezahür biçimlerinin Avrupa Konseyi'ne üye devletler arasında bir hayli farklılık gösterdiğini kaydeder. ECRI'nin ülke izleme faaliyetinde konuyla ilgili olarak elde edilen bulguları da dikkate alan aşağıdaki tavsiyeler "herkese uyacak tek kalıp" yaklaşımı olarak anlaşılmamalıdır. Bu tavsiyeler, hükümetlerin dikkate almaya ve eğer gerekirse ilgili cemaatlerle işbirliği yaparak ülkelerinin koşullarına uyarlamaya davet edildiği bir eylemler listesi olarak tasarlandı.

ECRI üye devletlerin hükümetlerinin:

A. Politikalar ve Kurumsal Koordinasyon

1 – bütün kamusal antisemitizm tezahürleriyle, kökenlerine bakılmaksızın mücadele etmek için gerekli tüm önlemleri alarak antisemitizm ile savaşmaya büyük öncelik vermelerini;

2 – antisemitizme karşı koymayı hedefleyen eylemlerin, ayrı bir eylem planı olarak ya da ırkçılığa karşı genel bir eylem planına entegre edilmek suretiyle tutarlı bir şekilde ırkçılığa karşı koymayı hedefleyen eylemler arasında yer almalarını sağlamalarını;

3 – antisemitizm ile mücadelenin bütün idari seviyelerde (ulusal, bölgeel, yerel) yürütülmesini sağlamalarını ve toplumun farklı (özellikle, siyaset, hukuk, ekonomi, sosyal, din, eğitim ve kültür) kesimlerinden geniş bir aktör yelpazesinin bu çabalara katılımını kolaylaştırmalarını;

4 – ECRI'nin ırkçılık ve ırka dayalı ayrımcılıkla mücadeleye yönelik ulusal mevzuata dair 7Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı'ndaki tavsiyelerini dikkate alarak antisemitizmle mücadeleyi amaçlayan yasalar çıkarmalarını;

5 – korunan özelliklerin birleşimine dayalı ayrımcılıktan kaçınmak için başta antisemitizmle ilgili olanlar olmak üzere bütün eşitlik politikalarına kesişimsellik ilkesinin dahil edilmesini sağlamalarını;

6 – uygun olan yerlerde antisemitizmle mücadele çabalarını denetlemek ve koordine etmek üzere devlet ile kolluk güçleri ve diğer ilgili kamu kurumları (örneğin eğitim ve kültür alanlarında) ve Yahudi cemaatleri ve kurumları arasında bir köprü görevini üstlenecek ve üye devletlerin tutarlı eşgüdümlü politikalar izlemelerini sağlamak üzere diğer ulusal koordinatörlerle koordinasyon halinde çalışacak ulusal koordinatörlerin yanı sıra yerel yönetim düzeyinde de koordinatörler atamalarını;

7 – ulusal eşitlik kurumlarını antisemitik eylemlerle mücadele etme, bunları izleme, bunlar hakkında bilgi toplama, şikayet ve dilekçeleri soruşturma ve değerlendirmenin yanı sıra, yasama kurumlarına, ECRI'nin eşitlik kurumlarının ırkçılık ve hoşgörüsüzlükle mücadele etmesi hakkındaki 2 Nolu gözden geçirilmiş Genel Politika Tavsiye Kararı'nda ortaya konulan hatlar doğrultusunda ilgili yasaların kabul edilmesi konusunda danışmanlık süreçlerine tümüyle dahil etmelerini;

8 – henüz yapmamışlarsa, üye devletlerin Avrupa Konseyi Siber Suçlar Sözleşmesi'nin bilgisayar sistemleri aracılığıyla icra edilen ırkçı ve yabancı düşmanı nitelikteki eylemlerin suç sayılmasına ilişkin 2003 Ek Protokolü'nü imzalamalarını ve onaylamalarını;

9 – antisemitizmi önleme ve mücadele etme alanındaki iyi uygulamaların, uluslararası düzeyde Avrupa Konseyi, AGİT, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler gibi farklı kuruluşlar arasında eşgüdümü ve karşılıklı olarak değişimini desteklemelerini;

B. Önleme / Eğitim

10 – siyasi aktörleri, kanaat önderlerini ve diğer kamusal kişilikleri kamusal alanda antisemitizme karşı sağlam bir duruş sergilemeye, bütün çağdaş biçimleri dahil olmak üzere antisemitizmin değişik tezahürlerine karşı çıkmaya¹⁷ ve antisemitizmin asla hoşgörülmeceğini açıkça belirtmeye teşvik etmelerini;

11 – antisemitizm hakkındaki araştırma projelerini ve bağımsız izlemeyi teşvik etmelerini ve desteklemelerini;¹⁸

12 – IHRA'nın Antisemitizm Tanımı'nı, ECRI'nin bu belgeye ilişkin Görüşü¹⁹ doğrultusunda, çağdaş biçimleri de dahil olmak üzere antisemitizm tezahürlerini anlamak ve teşhis etmek için yasal olmayan bir araç olarak dikkate almalarını;

13 – ceza yargılama kurumlarının antisemitik olaylar ve suçlar hakkında suç azaltma politikalarına uygun tutarlı ve sürekli bilgi sağlamak amacıyla, Avrupa kurumları ve diğer uluslararası kuruluşlar tarafından en iyi uygulama olarak kabul edilen ayrıştırılmış şekilde veri toplamalarını sağlamalarını;²⁰

14 – sosyal medya ağları dahil olmak üzere internet şirketleri, telekom operatörleri ve internet hizmeti sağlayıcılarına, bu kurumların çevrimiçi antisemit nefret söylemini izlemek ve durdurmak üzere uluslararası insan hakları standartları doğrultusunda etkili sistemler kurmaları için düzenleme getirmelerini;

15 – polis memurları, savcılar ve hakimler için Avrupa kurumları ve diğer uluslararası kuruluşlar tarafından en iyi uygulama olarak kabul edilen, antisemitik nefret suçunun tanınması ve kaydedilmesi de dahil olmak üzere antisemitizmi önlemek ve onunla mücadele etmek için yerel, bölgesel ve ulusal düzeyde sürekli eğitim sağlamalarını;²¹

16 – Yahudilerin hayatı ve Yahudi tarihinin yanı sıra Yahudi kişiler, kurumlar ve Yahudi kültürünün Avrupa toplumlarına olumlu katkılarının ve ilgili yerlerde Yahudi mirası alanlarının öğrenilmesini teşvik etmelerini;

17 – antisemitizme dair spesifik bir modülü, entegrasyon ve kapsama politikalarına ve yurttaşlık eğitiminde hedeflenen etkinliklere dahil etmek amacıyla bütün ilgili aktörler ve Yahudi cemaati ile işbirliği yapmalarını;

18 – okul müdürleri, öğretmenler ve diğer personelin, okullarda ve yüksek öğrenim kurumları dahil diğer eğitim kurumlarında meydana gelen antisemitik taciz ve saldırılarla, hedefe yönelik eğitim ve malzemeler aracılığıyla etkili bir şekilde mücadele etmek üzere yeterince bilgilendirilmelerini sağlamaları;

19 - (i) antisemitizmi daha iyi anlamak, (ii) antisemitizmi eğitim yoluyla önlemek, (iii) çocukları ve öğrencileri antisemitizm hakkında eğitmek, ve (iv) antisemitik olaylara tepki vermek üzere konuyla ilgili etkili eğitim faaliyetlerini planlamalarını;²²

20 – antisemitizmi önlemeye ve onunla mücadele etmeye yönelik eğitim çabalarının temel öğrenme çıktıları olarak (i) eleştirel düşünce yeteneği, (ii) antisemitizme karşı direnme, (iii) antisemitizmi kavramsallaştırma ve antisemitik önyargılara ve klişelere meydan okuma becerisi, ve (iv) antisemitizm kurbanlarına yönelik empatiyi kapsamalarını sağlamaları;

¹⁷ Ayrıca bkz. ECRI'nin nefret söylemiyle mücadele hakkındaki 15Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı, özellikle 4.g Tavsiye maddesi.

¹⁸ Ayrıca bkz. aşağıdaki 23 Nolu Tavsiye Kararı.

¹⁹ ECRI'nin IHRA'nın Antisemitizm Tanımı (2020) hakkındaki Görüşü, özellikle § 7

²⁰ Bkz. örneğin AGİT/ODIHR Nefret Suçlarına Karşı Bilgi Alet Çantası.

²¹ Ayrıca bkz. AGİT/ODIHR Nefret Suçlarına Karşı Kolluk Kuvvetlerinin Eğitimi (TAHCLE) ve Savcılar ve Nefret Suçları Eğitimi (PAHCT) başlıklı programları.

²² Bkz. UNESCO ve AGİT/ODIHR (2018): Antisemitizme Eğitim Yoluyla Eğilmek -Politka Belirleyiciler için Kılavuz İlkeler, ss. 9-10.

21 – antisemitizm eğitimini eğitim kurumlarının görev tanımlarına, ilgili eylem planlarına, müfredatlarına ve davranış kurallarına dahil etmelerini; ve bu konuda kaliteli eğitim yöntemleri ve ders kitapları ve dijital araçlar gibi malzemeler geliştirmelerini;²³

22 – antisemitizm eğitimini kolaylaştırarak, destekleyerek, izleyerek ve değerlendirerek bu eğitimin, yetişkin eğitimi ve öğretmen eğitimi²⁴ dahil örgün ve yaygın eğitimde, ilgili disiplinler genelinde uygun yaştaki bütün çocuklara ve öğrencilere verilmesini sağlamaları;

23 – özellikle antisemitizm kurbanı olma riski taşıyan bireyleri ve grupları desteklemeyi hedefleyen bilimsel araştırmaları desteklemelerini, ve mevcut tarihsel belgelere ilave olarak kamuoyunda dile getirilen çağdaş antisemitizm deneyimlerine dayanan anlatılardan yararlanmalarını;

24 – Holokost ve buna yol açan gelişmelerin okullarda, genel olarak eğitimde öğrenilmesini teşvik etmelerini ve öğretmenlerin bu meseleye çocukların ve öğrencilerin de varsa anma yerlerini ziyaret etmek de dahil olmak üzere mevcut tehlikeler ve bu tür olayların tekrarının nasıl önlenebileceği üzerine kafa yoracakları²⁵ şekilde yaklaşmaları için gerekli eğitimi almalarını sağlamalarını;

25 – Ekim 2002’de Avrupa Konseyi’ne üye devletlerin Eğitim Bakanları inisiyatifi ile ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun 60/7 sayılı ve Kasım 2005 tarihli Kararı ile tavsiye edildiği gibi 27 Ocak’ı resmi olarak Uluslararası Holokost’u Anma Günü olarak anmalarını;

26 – İkinci Dünya Savaşı’nın ardından totaliter rejimlerde Yahudi ve diğer insanlara yönelik sistematik işkence ve cinayetlerin öğrenilmesi ve araştırılmasını teşvik etmelerini;

27 – Yahudi bireylere ve cemaatlere mülk iadesinin yapıldığı yerlerde, antisemitik duygular, klişeler ya da nefret söyleminde bir yükseliş olmasını önlemek için bu bağlamda kamu oyunda farkındalığı artırma ihtiyacına özellikle dikkat etmelerini;

28 – medyada, medya çalışanlarının antisemitizmle mücadeledeki rolleri ve medya profesyonellerinin bu bağlamda, dünyada meydana gelen bütün olaylar, özellikle İsrail devleti, İsrail devletinin işgal edilmiş topraklarla ilgili politikaları ve komşularıyla ilişkileri hakkındaki haberleri, antisemitik klişeleri ve önyargıları sürdürmekten kaçınacak şekilde verme sorumlulukları hakkındaki tartışmaları desteklemelerini;

29 – antisemitizmle mücadelede ve farklılığın takdir edilmesinde önemli bir rol oynayan sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini desteklemelerini;

30 – farklı etnik ve dini cemaatler arasındaki ırkçılık karşıtı ortak eylemleri desteklemelerini ve finansman sağlamak ve konuyla ilgili kurumsal forumlar oluşturmak da dahil olmak üzere sürekli çabalar ve her düzeyden geniş bir toplumsal aktör yelpazesini kapsayan geniş bir erişim yoluyla kültürler arası ve dinler arası diyalog ve hoşgörüyü teşvik etmelerini;

31 – Yahudi inancına sahip kişilerin din özgürlüğü haklarını, dini gerekliliklerin makul bir şekilde yerine getirilmesi için gündelik uygulamalarına hükümler getiren kamu kuruluşları dahil olmak üzere, ayrımcılığa uğramadan kullanacak bir konumda olmalarını sağlamalarını;

32 – tüm düzeylerdeki dini liderlerin tabandan eğitimde sorumluluk almalarını ve antisemitizmi beslemekten kaçınmalarını teşvik etmelerini;

33 – bütün yerel, ulusal ve uluslararası spor kuruluşlarının spor etkinliklerinde ve yayınlarında antisemitizme ve her türlü ırkçılık tezahürüne karşı eylemleri teşvik etmelerini desteklemelerini;

²³ Ayrıca bkz. 16, 24 ve 26 Nolu Tavsiye Kararlarının yanı sıra UNESCO ve AGİT/ODIHR (2020): Okullarda Anti-Semitizmle Mücadele: Eğitim Müfredatı. Ayrıca bkz. Avrupa Konseyi Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi.

²⁴ Ayrıca bkz. aşağıdaki 24 numaralı Tavsiye

²⁵ ²⁵ Ayrıca bkz. UNESCO (2017): Holokost ve soykırımı önlemeye dair eğitim: Bir politika rehberi.

34 – İsrail devletine, yurttaşlarına ya da İsrail şirketleri ve kurumlarına yönelik bojkotları destekleyen etkinliklerin şiddeti, nefreti ya da hoşgörüsüzlüğü kışkırtması halinde, bu etkinlikleri mahkum etmelerini;²⁶

C. Koruma

35 – devletin esas sorumluluğunu üstlenerek, Yahudiler, Yahudi cemaatleri ve kurumlarıyla yerel ve ulusal kolluk kuvvetleri ve güvenlik yetkilileri arasındaki işbirliğini teşvik ederek, yerleşik en iyi uygulamalar ve ilkeler esasında onların korunmasını sağlamalarını; bunun yanı sıra alınan önlemleri değerlendirmelerini ve en iyi uygulamaları diğer hükümetlerle değiş tokuş etmelerini;²⁷

36 – gerekli güvenlik önlemlerini belirlemek ve uygulamak üzere Yahudi cemaatleriyle işbirliğini geliştirmelerini ve bu önlemler için finansal destek sağlamalarını; uygun olan yerlerde Yahudi kişilerin, Yahudi din, eğitim ve kültür binalarının, anma yerlerinin ve Yahudi cemaat hayatının güvenliğini sağlamaya aktif olarak katkıda bulunmak için gerekli her adımı atmalarını, bunu yaparken Yahudi birlikleri ve antisemitizmle mücadeleye katılan diğer kuruluşlarla yakın işbirliği ve diyalog içinde olmalarını;²⁸

37 – mevcut yasal araçlar²⁹, rehberlik³⁰ ve kurban-merkezli bir yaklaşım geliştirmek gibi iyi uygulamalar doğrultusunda antisemitik ve diğer bütün ırkçı eylem kurbanlarına destek sağlamalarını; nefret suçu kurbanlarının hassas bir muamele görmelerini ve ceza davası öncesi, sırası ve sonrasında gerekli desteği (psiko-sosyal danışmanlık dahil) almalarını sağlamalarını; Yahudi cemaati üyelerine yönelik ayrımcılığı önlemek ve bununla mücadele etmek için çalışanların tamamından oluşan ağlar kurmalarını;³¹

38 – antisemitik ayrımcılık kurbanlarının davalarını ulusal eşitlik kurumuna taşıma olanaklarının farkında olmalarını sağlamalarını;

39 – antisemitik eylem kurbanlarının sivil, idari ve ceza mahkemeleri aracılığıyla tazminat haklarının farkında olmalarını ve bu haklarını kullanmalarının korku, yetersiz bilgi, fiziksel ya da duygusal engeller ya da çaresizlik nedeniyle engellenmemesini sağlamalarını;

40 – kurbanlara aşırı soru sormaktan kaçınmalarını ve kurbanları yeniden mağdur olmaktan korumak amacıyla teknoloji ve diğer araçlardan yararlanmalarını;

D. Kovuşturma / Kolluk Kuvvetleri

41 – ECRI'nin ırkçılık ve ırk ayrımcılığıyla mücadelede ulusal mevzuat hakkındaki 7Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı'ndaki tavsiyeleri dikkate alarak mevzuatın kolluk kuvvetleri mensupları ve kovuşturma servislerinin antisemitizmle etkili bir şekilde mücadele etmesine olanak vermesini sağlamalarını;

42 – kanunların, bütün ceza gerektiren suçlarda, ırkçı saikin ağırlaştırıcı koşul teşkil etmesini sağlamalarını ve bu tür saikin antisemitik saiki kapsamasını güvence altına almalarını;

²⁶ Bkz. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *Baldassi ve diğerleri v. Fransa*, davasındaki kararı, bu davada Mahkeme şiddeti, nefreti veya hoşgörüsüzlüğü tahrik etmediği sürece siyasi nedenlerle yapılan bir bojkotu desteklemenin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesi (*İfade Özgürlüğü*) ile korunduğuna karar Verdi (AİHM 2020, No.15271/16; özellikle bkz. § 79). Bu bağlamda ayrıca bkz. *Willem v. Fransa* davasına dair AİHM kararı (AİHM 2009, No. 10883/05; özellikle §§ 34-42).

²⁷ Bkz. örneğin AGİT/ODIHR projesi: "Antisemitizm ile Mücadelede Sözleri Eyleme Geçirmek" ve TOSCE/ODIHR (2017): Antisemitik Nefret Suçlarını Anlamak ve Yahudi Cemaatlerinin Güvenlik İhtiyaçlarını Ele Almak: Uygulama Rehberi.

²⁸ Ayrıca bkz. antisemitizmle mücadeleyi politika alanlarında yaygınlaştırma hakkındaki AB Konseyi Bildirisi (2020) ve antisemitizmle mücadele ve Avrupa'da Yahudi cemaatlerini ve kurumlarını daha iyi korumak için ortak bir güvenlik yaklaşımı hakkındaki AB Konseyi Bildirisi (2018).

²⁹ Bkz. örneğin Şiddet Suçu Mağdurlarının Zararlarının Tazmin Edilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi (1983).

³⁰ Bkz. örneğin Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Terörist Eylem Mağdurlarının Korunmasına İlişkin Gözden Geçirilmiş İlkeleri (2017).

³¹ Bkz. EU-FRA (Avrupa Birliği- Temel Haklar Ajansı) Nefret suçu uygulamalar özeti.

43 – ceza yasasının antisemitizmi kapsamasını ve kasten işlendiğinde aşağıdaki antisemitik eylemleri cezalandırmasını sağlamalarını:

- a. soykırım, ırka dayalı ayrımcılık veya ırkçı saldırılar;
- b. soykırım, ırka dayalı ayrımcılık veya ırkçı saldırılar için hazırlık;
- c. bir kişi ya da bir grup kişiye karşı Yahudi kimliği ya da kökenleri nedeniyle aleni ayrımcılık, şiddet ya da nefret tahriki;
- d. bir başka kişiye, gerçek Yahudi ya da Yahudi zannedilen kimliği ya da kökeni nedeniyle şiddet uygulamak ya da onun malına zarar vermek;
- e. ayrımcılığı, şiddeti veya nefreti yaymayı veya kışkırtmayı, ya da Yahudi kimliği veya kökeni nedeniyle bir başkasına karşı şiddet uygulamayı ya da onun malına zarar vermeyi hedefleyen bir grup kurmak ya da böyle bir gruba önderlik etmek;
- f. kendisine yukardaki e) maddesinde söz edilen hedefleri koyan bir grup ya da dernek üyeliği;
- g. nüfusun bir kesimine, münferit yurttaşlara ya da onların mallarına gerçek Yahudi ya da Yahudi zannedilen kimlikleri ya da kökenleriyle bağlantılı olarak yapılan bir grup saldırısına katılmak;
- h. bir kişiye ya da bir grup kişiye gerçek Yahudi ya da Yahudi zannedilen kimliği ya da kökeni nedeniyle alenen hakaret etmek ya da karalama yapmak;
- i. bir kişiyi ya da bir grup kişiyi gerçek Yahudi ya da Yahudi zannedilen kimliği ya da kökeni nedeniyle tehdit etmek;
- j. bir kişiyi ya da bir grup kişiyi gerçek Yahudi ya da Yahudi zannedilen kimliği ya da kökeni nedeniyle küçümseyen ya da kötüleyen, ya da onlara karşı nefreti kışkırtan bir ideolojiyi antisemitik amaçlarla alenen ifade etmek,
- k. Holokost'u alenen yüceltmek, inkar etmek, küçümsemek, önemsizleştirmek, meşrulaştırmak ya da onaylamak;
- l. gerçek Yahudi ya da Yahudi zannedilen kimlikleri ya da kökenleri nedeniyle kişilere karşı işlenen soykırım suçlarını, insansanlık suçlarını ya da savaş suçlarını antisemitik bir amaçla alenen yüceltmek, inkar etmek, küçümsemek, önemsizleştirmek, meşrulaştırmak;
- m. yukardaki c), h), i), j), k) ve l) maddeleri kapsamındaki tezahürleri içeren yazılı, resimli ya da diğer materyalleri antisemitik bir amaçla kamuoyuna yaymak veya dağıtmak ya da kamuoyuna yaymak veya dağıtmak amacıyla üretmek veya depolamak;
- n. sinagog, ibadethane, tapınak, anma mekanı ya da okullar, kültür merkezleri ya da mezarlıklar gibi diğer Yahudi cemaati kurumlarına ya da onların sembollerine antisemitik bir amaçla saygısızlık yapmak, zarar vermek ve onları tahrip etmek;
- o. Yahudilerin inançlarını özgürce yaşamalarını ve ülkenin yasalarını, kamu düzenini ve ahlakını ihlal etmeyen dini törenlerini ve ayinlerini yapmalarını kaba kuvvet ya da tehdit yoluyla engellemek;

44 – çevrimiçi işlenen antisemitik suçların tıpkı çevrimdışı suçlar gibi cezalandırılmasını ve bu suçlarla etkili kovuşturma ve diğer önlemler sayesinde gerektiği gibi mücadele edilmesini sağlamalarını; yasadışı antisemitik nefret söyleminin, konuyla ilgili yasal ve yasal olmayan çerçevede doğrultusunda, internet hizmeti sağlayıcıları tarafından anında ve sürekli olarak kaldırılmasını sağlamalarını;

45 – yasaların siyasi partiler dahil olmak üzere antisemitizmi teşvik eden kuruluşların kamusal finansmanını kesme zorunluluğu getirmesini sağlamalarını;

46 – yasaların antisemitizmi teşvik edenden dernekleri feshetme olasılığını öngörmesini sağlamalarını;

47 – antisemitizmi önlemeyi ve cezalandırmayı hedefleyen mevzuatın etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere uygun önlemleri almalarını;

48 – yukarıda III.B (Önleme/Eğitim) bölümünde bilgi toplama (§ 13) ve polis memurlarını, savcılarını ve hakimlerini eğitme (§ 15) hakkında verilen tavsiyeleri uygulamalarını;

49 – yukarıda III.C (Koruma) bölümünde mağdurların hakları (§ 39) ve yeniden mağdur olmalarının engellenmesi (§ 40) hakkında verilen tavsiyeleri uygulamalarını;

50 – antisemitik eylem mağdurlarının ülkenin usul hukukuna uygun bir şekilde sivil, idari ve cezai soruşturmalara etikli katılımını teşvik etmelerini;

51 – polis ve kovuşturma görevlilerinin antisemitik olanlar dahil nefret söylemi ve nefret suçlarının hedefindeki kırılgan gruplar için irtibat kişileri atamalarını sağlamalarını; bu irtibat kişilerinin nefret söylemi ve suçlarının soruşturulması konusunda sürekli eğitim almalarını ve nefret söylemi ve nefret suçlarının uygun bir şekilde bildirilmesi, soruşturulması ve kovuşturulmasını tedarik etmek için bu gruplarla düzenli diyalog kurmalarını ve bu diyalogu sürdürmelerini sağlamalarını;

52 - polis ve kovuşturma görevlilerinin bütün antisemitik nefret suçu ve nefret söylemi iddialarını derinlemesine soruşturmalarını ve muhtemel bir önyargı saikinin varlığının polis raporları ve soruşturmalarının yanı sıra daha sonraki bütün adli işlemlerde dikkate alınmasını sağlamalarını tavsiye eder.

EK I

ECRI'nin IHRA'nın Antisemitizm Tanımı hakkındaki Görüşü (ECRI'nin 2 Aralık 2020 tarihindeki 84. Genel Kurulu'nda kabul edildi)

1. ECRI nihai ve mutlak bir antisemitizm tanımı olmadığını kaydeder. Akademik tartışmalar bu konuda farklı yaklaşımlardan oluşan geniş bir yelpaze ortaya koydular ancak kesinleşmiş bir sonuç elde edilmedi.

2. 2004'te Avrupa Irkçılık ve Yabancı Düşmanlığı İzleme Merkezi (EUMC, AB Temel Haklar Ajansı -FRA'nın önceli) bu alanda resmi devlet izlemesinin hiç olmaması ya da kısmen olması nedeniyle antisemitik vakalara ilişkin verilerin doğru bir şekilde derlenmesi konusunda sorunlarla karşılaştı. Bu tür vakaların kaydedilmesine ilişkin kılavuz ilkeler varsa bile genellikle belirsizlerdi, bu da polis ya da ilgili makamların eksik rapor tutmasına yol açıyordu. Dolayısıyla Avrupa'da yükselen antisemitizm sorunuyla mücadele etmek, kökenleri ırksal, dini, ekonomik ve aşırılık yanlısı siyasi teorilerde bulunan geleneksel antisemitizm biçimlerinin yanı sıra bir Yahudi devleti olarak İsrail'i şeytanlaştırarak ifade bulan ancak sırf anti-Siyonizm kılığında görünen çeşitli çağdaş antisemitizm biçimlerini layıkıyla tanımlayabilecek işlevsel bir tanımın olmaması nedeniyle ciddi bir şekilde engellendi. EUMC bu durumu telafi etmek için Yahudi derneklerinin temsilcileri ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) ile mutabık kalarak bir tanım belirledi. Bu tanım yasalaştırılmak üzere değil ilgili kamu yetkililerine operasyonel rehberlik sağlamak üzere tasarlandı. EUMC'nin tanımı bu alanda yapılacak sonraki çalışmalar için temel oluşturdu, ancak ne EUMC ne de selefi FRA standart belirleyen kurumlar olmayıp Avrupa Birliği Komisyonu'na tavsiyelerde bulunan araştırma kurumları olduğu için, nihai olarak kabul edilmedi.

3. Daha sonra 2016'da Uluslararası Holokost Anma Birliği (IHRA) yasal olarak bağlayıcı olmayan, büyük ölçüde EUMC'nin önceki çalışmasına dayanan Antisemitizm Tanımı'nı kabul etti. Bu Tanım o tarihten beri uluslararası camiada giderek artarak bir destek aldı ve Avrupa Konseyi'ne üye 23 devlet dahil olmak üzere (Kasım 2020 itibarıyla) 27 devlet tarafından kabul edildi ve Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler Din ve İnanç Özgürlüğü Özel Raportörü gibi çeşitli uluslararası aktörler tarafından onaylandı ve kullanılmak üzere tavsiye edildi.

4. Bununla birlikte Tanım'a yönelik eleştiriler de yapılmıştır. Diğer eleştirilerin yanı sıra Tanım'ın akademik çalışmalarla bir sözbirliğini yansıtmadığı ileri sürülmüştür. Başka eleştiriler ise Tanım'ın akademik kullanım için tasarlanmadığını ve operasyonel bir araç olarak anlaşılması gerektiğini belirtmişlerdir.

5. Bir başka eleştiri de Tanım'ın çeşitli nedenler, özellikle de kesinlik konusundaki eksiklikleri nedeniyle bir hukuk metni olarak uygun olmadığı yönündedir. Tanım'ı savunanlar ise bunun hiçbir zaman Tanım'ın amacı ve niyeti olmadığını ve Tanım'ın, hükümetlerin farklı antisemitizm biçimlerini daha etkili bir şekilde önleme ve bu biçimlerle mücadele etme çabalarını desteklemek üzere onlara uygun kılavuzlar sağlamayı hedefleyen hukuki bağlayıcılığı olmayan bir metin olduğunu ileri sürüyorlar.³²

6. Tanım'ın İsrail'e yönelik her türlü eleştiriye antisemitik olarak kabul edeceğini ve özellikle İsrail makamları tarafından yapılan insan hakları ihlallerine karşı protestolar bağlamında özgür ifadeyi bastıracağını ileri süren kaygılar da dile getirildi. Aynı zamanda Tanım "İsrail devletine yöneltilen, herhangi bir devlete yöneltilenlerle benzer eleştirilerin antisemitik olarak sayılmayacağını" da belirtmektedir.

7. Bu bağlamda ECRI İsrail eleştirilerinin, diğer devletlere yöneltilen eleştirilerle aynı şekilde ifade edildiği sürece tek başına antisemitizm olarak kabul edilemeyeceğini defalarca vurgulamıştır. ECRI, Tanım'ı ve örneklerini, İsrail'e ve özellikle İsrail'in Filistin halkına yönelik politikaları ve İsrail'in Filistin topraklarını işgali bağlamında yapılacak meşru eleştirileri

³² Ayrıca bakınız [ECRI Yıllık Raporu 2018](#): § 17.

bastırmaya ya da antisemitik olarak damgalamaya yönelik her türlü kötüye kullanma girişiminin antisemitizmle mücadele çabalarını tehlikeye atacağını ve bu nedenle reddedilmesi gerektiğini güçlü bir şekilde vurgular. Bununla birlikte ECRI, küresel düzeyde bir “Yahudi komplosu” iddaları da dahil olmak üzere İsrail hükümetine yönelik eleştirilerin İsrail ya da başka yerlerde yaşayan bütün Yahudilere karşı nefreti körüklemek üzere kullanılmasının kabul edilemez olduğunu tekrarlamak zorundadır. Asırlık klişeler üzerine inşa edilen bu imaj bütün Yahudilere karşı kızgınlığı körüklüyor.³³ ECRI Yıllık Raporlarında Orta Doğu’da yaşanan her yeni şiddet olayının ertesinde birçok Avrupa ülkesinde antisemitik nefret dalgalarının sıkça görüldüğünü kaydetmiştir. Bunların ardından gelen kamusal söylemde İsrail’in eylemlerinin eleştirilmesi ile Yahudi halkına duyulan nefretin ve genelde Yahudilere yönelik ırkçılığın alenen ifade edilmesi arasında ayırım yapma gereği yeterince vurgulanmamıştır.³⁴ Sinagoglar, cemaat merkezleri ve mezarlıklar gibi Yahudi kurumları da yine Orta Doğu’daki olaylara tepki olarak tahrip edilmektedir. Yahudilere ve onların mülklerine yönelik saldırıların İsrail hükümetinin politikaları ve eylemlerine karşı haklı tepkiler olarak değerlendirilebileceği görüşü ne yazık ki yaygındır ve bu görüş sadece aşırılık yanlısı gruplar tarafından benimsenmemektedir.³⁵

8. ECRI yukarıdaki gözlemleri akılda tutarak, hukuksal bağlayıcılığı olmayan IHRA’nın Antisemitizm Tanımı’nı, daha iyi bir antisemitizm anlayışına yardımcı olması ve bunu teşvik etmesi bakımından memnuniyetle karşılar. Gerçekten Tanım, İsrail’e yönelik eleştiriler herhangi bir başka devletle aynı standartlarda yapıldığı sürece bunları gayri meşrulaştırmaya çalışmadan, çeşitli çağdaş antisemitizm biçimlerini de kapsayan bir kavrama dayanmaktadır. Ne uluslararası bir anlaşmada yer alan, ne mahkeme işlemlerinde kullanılması beklenen ne de evrensel olarak kabuk görmüş bir akademik tanım olmamakla birlikte ECRI bunun pozitif bir araç olabileceğini düşünür ve Avrupa Konseyi’ne üye devletleri bu tanımları özellikle data toplama, eğitim ve farkındalık yaratma alanlarında dikkate almaya teşvik eder.

³³ [ECRI Yıllık Raporu 2019](#): § 14.

³⁴ [ECRI Yıllık Raporu 2014](#): § 13.

³⁵ [ECRI Yıllık Raporu 2018](#): § 16.

EK II

Uluslararası Holokost Anma Birliği'nin (IHRA) Antisemitizm Tanımı (IHRA Genel Kurulu tarafından 26 Mayıs 2016'da Kabul edilmiştir)

"Antisemitizm Yahudilere yönelik nefret olarak ifade edilebilen belirli bir Yahudi algısıdır. Antisemitizmin sözlü ve fiziksel tezahürleri Yahudilere veya Yahudi-olmayanlara ve/veya onların mülklerine, Yahudi cemaati kurumlarına ya da dini binalarına yöneliktir."

Aşağıdaki örnekler IHRA'ya çalışmalarında rehberlik etmek üzere açıklayıcı olabilirler:

Tezahürler bir Yahudi topluluğu olarak algılanan İsrail devletinin hedef alınmasını kapsayabilir. Bununla birlikte İsrail devletine yöneltilen, herhangi bir devlete yöneltilen eleştirilere benzer eleştiriler antisemitik olarak sayılamaz. Antisemitizm sıklıkla Yahudileri insanlığa kötülük yapmakla suçlar ve genellikle "kötüye giden şeyler" için Yahudileri suçlamak üzere kullanılır. Konuşma, yazı, görsel betimlemeler ve eylemler yoluyla ifade edilir ve uğursuz klişeler ve olumsuz karakter özelliklerini kullanır.

Kamusal yaşam, medya, okullar, işyerleri ve dini alanlardaki çağdaş antisemitizm örnekleri, genel bağlam dikkate alındığında, bunlarla sınırlı kalmamakla birlikte aşağıdakileri kapsar:

- Radikal bir ideoloji ya da aşırılık yanlısı bir dini görüş adına Yahudileri öldürme ya da onlara zarar verme çağrısı yapmak, buna yardımcı olmak ya da bunu meşrulaştırmak.
- Yahudilerin kendileri ya da Yahudilerin kolektif gücü hakkında, yegane olmasa da bilhassa dünya Yahudi komplosu efsanesi ya da Yahudilerin medya, ekonomi hükümet ya da toplumdaki diğer kurumların denetimini ellerinde tuttukları gibi gibi asılsız, insanlıktan çıkarıcı, şeytanlaştırıcı ya da klişeleşmiş suçlamalarda bulunmak.
- Yahudi bir kişi ya da grup tarafından yapılan gerçek ya da hayali bir kötülük, ve hatta Yahudi olmayanlar tarafından yapılan eylemler nedeniyle bütün Yahudileri sorumlu halk olarak suçlamak.
- II. Dünya Savaşı sırasında, Nasyonal Sosyalist Almanya ve onun destekçileri ve suç ortakları tarafından Yahudi halkına yapılan soykırım gerçeğini, kapsamını, mekanizmalarını (ör. Gaz odaları) ve amaçlılığını inkar etmek (Holokost).
- Halk olarak Yahudileri, devlet olarak İsrail'i Holokost'u uydurmakla veya abartmakla suçlamak.
- Yahudi vatandaşlarını İsrail'e ya da Yahudilerin dünya çapında var olduğu iddia edilen ayrıcalıklarına, kendi uluslarının çıkarlarından daha sadık olmakla suçlamak.
- Örneğin bir İsrail devletinin varlığının ırkçı bir girişim olduğunu iddia ederek Yahudi halkının kendi kaderini tayin etme hakkını inkar etmek.
- İsrail'den herhangi bir başka demokratik ulustan beklenmeyen ya da talep edilmeyen bir tutum isteyerek çifte standart uygulamak.
- İsrail ya da İsrailileri karakterize etmek için klasik antisemitizmle bağlantılı sembolleri ya da imgeleri (Örn. Yahudilerin İsa'yı öldürmesi ya da kan ıftirası) kullanmak.
- Çağdaş İsrail politikaları ile Nazi politikaları arasında benzerlikler kurmak.
- Yahudileri toplu olarak İsrail devletinin eylemlerinden sorumlu tutmak.
- Antisemitik eylemler yasada bu şekilde tanımlandıkları zaman ceza kapsamına girerler (örneğin Holokost'un inkar edilmesi ya da bazı ülkelerde antisemitik malzemelerin dağıtılması).

Gerek insanlara gerekse binalar, okullar, ibadet yerleri ya da mezarlıklar gibi mülklere yönelik saldırıların hedefleri bu kişiler Yahudi oldukları ya da bu yerler Yahudilerle bağlantılı oldukları ya da öyle algılandıkları için seçildiği zaman suç teşkil eden bu fiiller antisemitik olarak nitelendirilirler.

Antisemitik ayrımcılık diğerlerine sunulan fırsatların ve hizmetlerin Yahudilere verilmesinin reddedilmesidir ve birçok ülkede yasaktır.

EK III

I-III Bölümlerinde gönderme yapılan belgelerin linkleri

Siber Suç Sözleşmesi'nin bilişim sistemleri aracılığıyla işlenen ırkçı ve yabancı düşmanı eylemlerin suç haline getirilmesine ilişkin Ek Protokolü (AKAS No. 189)

<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008160f>

Avrupa Konseyi, Bakanlar Komitesi, Terör Eylemleri Kurbanlarının Korunmasına ilişkin Gözden Geçirilmiş Kılavuz İlkeler

<https://rm.coe.int/protection-of-victims-of-terrorist-acts/168078ab54>

Avrupa Konseyi, Parlamenter Meclisi, Yahudi kültür mirasının korunmasına ilişkin 2309 sayılı Karar (2019)

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=28247>

Avrupa Konseyi, Parlamenter Meclisi, Avrupa'da antisemitizmle mücadelede yenilenmiş bir yükümlülük hakkında 2106 sayılı Karar(2016)

<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=22716>

Avrupa Konseyi, Demokratik Kültür Yetkinlikleri Referans Çerçevesi

<https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>

Avrupa Birliği Konseyi'nin antisemitizm ile mücadelenin politika alanlarında yaygınlaştırılmasına dair 13637/20 sayılı Bildirisi

<https://www.consilium.europa.eu/media/47065/st13637-en20.pdf>

Avrupa Birliği Konseyi'nin antisemitizm ile mücadele ve Avrupa'daki Yahudi cemaatlerinin ve kurumlarının daha iyi korunması için ortak bir güvenlik yaklaşımının geliştirilmesine dair 15213/18 sayılı Bildirisi

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15213-2018-INIT/en/pdf>

Avrupa Birliği Konseyi'nin, belirli ırkçılık ve yabancı düşmanlığı biçimleri ve ifadeleriyle ceza hukuku aracılığıyla mücadele etmeye dair 2008/913/JHA sayılı Çerçeve Kararı

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008F0913>

ECRI'nin ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm ve hoşgörüsüzlük hakkındaki 1Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.1>

ECRI'nin Eşitlik kurumlarının ulusal düzeyde ırkçılıkla ve hoşgörüsüzlükle mücadele etmesi ile ilgili (gözden geçirilmiş) 2 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı

<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-/16808b5a23>

ECRI'nin Müslümanlara karşı hoşgörüsüzlük ve ayrımcılıkla mücadele hakkındaki 5 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı

<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/recommendation-no.5>

ECR'nin İnternet üzerinden ırkçı, yabancı düşmanı ve antisemitist materyalin yayılması ile mücadele ile ilgili 6 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı
<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-6-on-combating-the-dissemination/16808b5a8d>

ECRI'nin Irkçılık ve ırka dayalı ayrımcılıkla mücadelede ulusal yasalar ile ilgili (gözden geçirilmiş) 7 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı
<https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-7-revised-on-national-legislatio/16808b5aae>

ECRI'nin ırkçılık ve ayrımcılıkla eğitimde ve eğitim yoluyla mücadele ile ilgili 10 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı
<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-10-on-combating-racism-and-racia/16808b5ad5>

ECRI'nin Irkçılık ve ırka dayalı ayrımcılıkla spor alanında mücadele ile ilgili 12 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı
<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-12-on-combating-racism-and-racia/16808b5ae7>

ECRI'nin nefret söylemiyle mücadeleye ilişkin 15 Nolu Genel Politika Tavsiye Kararı
<http://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-15-on-combating-hate-speech/16808b5b01>

ECRI Yıllık Raporları
<https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/annual-reports>

ECRI, Tarih Girişi (ECRI'nin 25. yıldönümü için hazırlandı)
<https://rm.coe.int/historical-introduction-/1680972f42>

ECRI Etkili Eşitlik İçin Yol Haritası
<https://rm.coe.int/ecri-roadmap-final-version-/168097e13d>

ECRI'nin IHRA'nın Antisemitizm Tanımı hakkındaki Görüşü
<https://rm.coe.int/opinion-ecri-on-ihra-wd-on-antisemitism-2755-7610-7522-1/1680a091dd>

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi (AKAS No. 005)
https://www.echr.coe.int/documents/convention_eng.pdf

Şiddet Suçu Mağdurlarının Zararlarının Tazmin Edilmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi (AKAS No. 116) <https://rm.coe.int/1680079751>

Avrupa Parlamentosu, Anti-Semitizmle mücadele hakkındaki 1 Haziran 2017 tarihli Karar
https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0243_EN.html

Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı, Nefret suçu uygulamalar özeti
<https://fra.europa.eu/en/theme/hate-crime/compendium-practices>

Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme
<https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/cerd.aspx>

Uluslararası Holokost Anma Birliği (IHRA), Stokholm Uluslararası Holokost Forumu Bildirisi
<https://www.holocautremembrance.com/about-us/stockholm-declaration>

IHRA'nın, Holokost'un İnkarı ve Çarpıtılması Tanımı

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-holocaust-denial-and-distortion>

IHRA'nın Antisemitizm Tanımı

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/working-definitions-charters/working-definition-antisemitism>

IHRA, Holokost Çarpıtılmasını Tanımak ve Onunla Mücadele Etmek – Politika Belirleyiciler ve Karar Vericiler için Tavsiyeler

<https://www.holocaustremembrance.com/resources/reports/recognizing-countering-holocaust-distortion-recommendations>

Berlin Antisemitizm Konferansı'nın 10. Yıldönümünü takiben AGİT İsviçre Dönem Başkanlığı'nın 12-13 Kasım 2014 Kararları

<https://www.osce.org/files/f/documents/9/0/126710.pdf>

AGİT, Antisemitizmle Mücadele Çabalarının Artırılması

<https://www.osce.org/mc/130556>

AGİT/ODIHR, Antisemitik Nefret Suçlarını Anlamak ve Yahudi Cemaatlerinin Güvenlik İhtiyaçlarını Ele Almak: Uygulama Rehberi

<https://www.osce.org/odihhr/317191>

AGİT/ODIHR Nefret Suçlarına Karşı Bilgi Alet Çantası

<https://www.osce.org/odihhr/INFAHCT>

AGİT/ODIHR Savcılar ve Nefret Suçları Eğitim Programı (PAHCT)

<https://www.osce.org/odihhr/pahct>

AGİT/ODIHR Nefret Suçlarına Karşı Kolluk Kuvvetlerinin Eğitimi Programı (TAHCLE)

<https://www.osce.org/odihhr/tahcle>

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi 12 Nolu Ek Protokolü (AKAS No 177)

<https://www.coe.int/en/web/conventions/search-on-treaties/-/conventions/rms/0900001680080622>

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 61/255 sayılı Kararı, 2007.

<https://undocs.org/en/A/RES/61/255>

Birleşmiş Milletler Nefret Söylemi Strateji ve Eylem Planı

https://www.un.org/en/genocideprevention/documents/advising-and-mobilizing/Action_plan_on_hate_speech_EN.pdf

Birleşmiş Milletler Dini Mekanları Koruma Eylem Planı: Güvenli ve Barışçıl İbadet İçin Birlik ve Dayanışma

<https://www.unaoc.org/resource/united-nations-plan-of-action-to-safeguard-religious-sites/>

Birleşmiş Milletler Şiddet İçeren Aşırı Uç Görüşlerin Önlenmesine İlişkin Eylem Planı

<https://www.un.org/counterterrorism/plan-of-action-to-prevent-violent-extremism>

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin, Irkçılık ve Ayrımcılıkla Mücadelede Eğitimin Gücü: anti-Semitizm Örneği başlıklı Üst Düzey Unesco Etkinliği'nde yaptığı tespitler (New York, 26 Eylül 2018)

<https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2018-09-26/secretary-generals-remarks-high-level-event-power-education>

Birleşmiş Milletler Özel Raportörü, Din veya inanç özgürlüğüne dair, 20 Eylül 2019 Antisemitizm Raporu

<https://undocs.org/A/74/358>

UNESCO, Holokost ve soykırımı önleme eğitimi: Bir Politika Rehberi

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248071>

UNESCO ve AGİT/ODIHR, Antisemitizmle Okullarda Mücadele: Eğitim Müfredatı

<https://en.unesco.org/news/addressing-anti-semitism-schools-unesco-and-osce-launch-framework-curricula-teacher-trainers> and <https://www.osce.org/odihr/470712>

UNESCO ve AGİT/ODIHR, Anti-Semitizm ile Eğitim Yoluyla Mücadele – Politika Belirleyiciler için Kılavuz İlkeler

https://www.osce.org/files/f/documents/8/0/383089_0.pdf

Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi

<https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>